

SNAGA TITOVE VOJNE MISLI

Titove vojne misli trajno su ugrađene u pobjedu izvojevanu u oslobodilačkom ratu i revoluciji i u našu koncepciju opštenarodne odbrane. One su sastavni, nerazlučni deo celokupnog Titovog teorijskog i praktičkog revolucionarnog stvaralaštva.

Stoga se stvarne dimenzije i dometi Titovog vojnog dela jedino i mogu realno sagledati izučavanjem svega onoga što su radnička klasa, narodi i narodnosti Jugoslavije ostvarili u revoluciji, što su uspjeli da realizuju kroz koncepciju opštenarodne odbrane. Znači, samo u kontekstu celokupnog Titovog dela, njegovog revolucionarnog stvaralaštva kao stratega revolucije, vojskovođe, državnika, istaknutog pregaoca međunarodnog radničkog pokreta, protagonista dosledne i stvaralačke primene Marksovog učenja na savremene svetske prilike, moguće je sve to realno sagledati.

Bogato vojno delo druga Tita, prvog vojnika naše revolucije i naših oružanih snaga, izraslo je na učenju Marksa, Engelsa i Lenjina o naoružanom narodu. To Titovo revolucionarno stvaralaštvo čini suštinu koncepcije ONO, čiji je on tvorac i koja je rođena i potvrđena u NOR-u.

Interesovanje celokupne naše javnosti, a pogotovu pripadnika armije, za Titovo vojno delo s razlogom je veliko i mnogostruko. U njemu je odslikana revolucionarna borba radničke klase Jugoslavije, svakog našeg naroda ponaosob i svih njih zajedno. Ono je stvarano u decenijama u kojima je ceo svet, pa i naš prostor, doživeo najdublje promene u društvenim odnosima, u ekonomici, nauci i kulturi, u decenijama u kojima su stotine miliona radnih ljudi širom sveta postali »sila za sebe«, što je bitno uticalo na odnose snaga u svetskim razmerama, pa i na vojnu misao, koja u Titovom revolucionarnom delu zauzima jedno od istaknutih mesta.

Tim korenitim svetskim promenama Tito je, svojom ličnošću i delom, dao izuzetno obeležje, naročito od 1937. godine naovamo. Te

godine se rukovodstvo Partije, s Titom na čelu, vratilo u zemlju, što je praktički predstavljalo vraćanje rukovodstva Partiji, njenim izvornim snagama, vraćanje Partije radničkoj klasi i narodu. Od tada smo, evo tri i po decenije, svedoci Titove doslednosti u dograđivanju koncepcije po kojoj je revoluciju — a to znači i revolucionarni oslobodilački rat, ili opštenarodni — moguće voditi i razgarati jedino ako radnička klasa, ako narod, predvođeni komunistima, sami budu nosioci revolucionarne akcije i ratnog napora.

Na širokim osnovama te koncepcije Partija je uoči rata, kroz Narodni front, okupljala sve rodoljubive i antifašističke snage, zbog čega je na Majskom savetovanju, u jednom od najdramatičnijih trenutaka istorije naše zemlje, KPJ i mogla da usvoji koliko smelu toliko i realnu koncepciju otpočinjanja oružane borbe protiv okupatora, odnosno da 4. jula donese sudbonosnu odluku o oružanoj borbi, narodnooslobodilačkom ratu — opštenarodnom po karakteru, a revolucionarnom po ciljevima. U stvari, 1941. godina je predstavljala istorijsku, revolucionarnu, celovitu proveru zrelosti Komunističke partije Jugoslavije, njene odlučnosti i sposobnosti da se, shvatajući prave mogućnosti i htenja naroda, orijentiše na mukotrpnu, višegodišnju borbu, da narod organizuje i povede u narodnooslobodilački rat i revoluciju, u borbu za nacionalno i socijalno oslobođenje, čineći taj rat i revoluciju delom samog naroda.

Tito i Partija, Partija pod Titovim rukovodstvom, godinama su živeli s radničkom klasom, s narodom, strpljivo i odlučno organizujući snage koje će — kad bude zatrebalo — biti nosilac oslobodilačke i revolucionarne borbe. Zbog toga su se tada, u krajnje nepovoljnim i izuzetno složenim uslovima, i mogli pouzdano osloniti na radničku klasu, na narod, potpuno uvereni u njihovu spremnost i rešenost da se uhvate u koštac sa jednom od najjačih vojnih sila u svetu. Tu su i začeci naše koncepcije opštenarodne odbrane, koja je u NOR-u praktički ispoljila svoju vitalnost, snagu, svoju realnost i nepobedivost. Zato su julski pozivi Partije na ustanak bili ne samo potvrda činjenice da je avangarda radničke klase Jugoslavije spremna i sposobna da izvrši svoj revolucionarni zadatak, već da je, pod Titovim rukovodstvom, svojom dotadašnjom revolucionarnom akcijom stvorila uslove da radnička klasa, da narodi Jugoslavije prihvate ciljeve oslobodilačke borbe kao svoj životni, sudbinski interes.

Veliki uspesi u prvim borbenim dejstvima u NOR-u pokazali su da okupacija zemlje nije predstavljala kraj rata u Jugoslaviji. Naprotiv, baš tada je na našem nemirnom ratištu počeo pravi, istinski, svenarodni rat protiv fašizma.

Na istorijskom savetovanju u Stolicama, održanom pod Titovim rukovodstvom, na osnovu marksističke procene činilaca na našem i svetskim ratištima, zaključeno je da će rat biti dugotrajan, pa je jedna od dalekosežnih odluka tog istorijskog savetovanja bila da se pristupi formiranju krupnijih jedinica NOV-a. Na osnovu toga je nešto kasnije doneta odluka o formiranju Prve proleterske brigade, što je neosporno bila jedna od presudnih odluka u razvoju oružanih snaga revolucije. To je samo jedna od Titovih vojnih odluka, od kojih je svaka imala dimenzije revolucionarnog akta i dalekovid revolucionaran društveno-politički sadržaj, jer su donošene na osnovu procene celokupnih društvenih kretanja na našem ratištu i sagledavanja perspektive razvoja oslobodilačke borbe i revolucije u celini.

Poziv na ustanak upućen narodima naše zemlje, za Komunističku partiju Jugoslavije bio je, pre svega, potvrda njene sopstvene rešenosti na borbu, a istovremeno on je bio izraz uverenosti u spremnost naroda za tu borbu, njegove privrženosti KPJ, bez obzira na to što se mnogima u svetu tada činilo da je ustanak u srcu Hitlerove »evropske tvrđave« iluzija.

Za Tita je osnovna pretpostavka uspeha u ratu, od samog njegovog početka, bilo angažovanje naroda u najraznovrsnijim vidovima i oblicima oružane borbe i otpora, pri čemu su Tito i Partija oružanu borbu smatrali opredeljujućim vidom tog angažovanja. Tito je takođe nastojao da se cela teritorija Jugoslavije što pre prekrije mrežom partizanskih snaga različitih veličina i organizacionih oblika. Već u drugoj ratnoj godini na čitavoj teritoriji Jugoslavije dejstvuju naših devet udarnih i proleterskih divizija, zatim partizanski odredi, brigade, grupe brigada, koje su bile veoma pokretljive i borbena čvrste; one su nanosile snažne udare okupatoru na svim mestima i u najpogodnije vreme. Bezbroj borbenih akcija i operacija krupnih razmera ovih jedinica imao je veliki moralni i politički uticaj na narod, na njegovo držanje i vezanost za NOP. Time je potvrđeno Titovo poverenje u revolucionarno stvaralaštvo masa, u njihovu privrženost borbi za nacionalnu nezavisnost i društveni progres.

U snagu, hrabrost i pobeđe jedinica NOV i naroda Jugoslavije u ratu utkani su Titova ličnost i misao, bogat kreativni opus vrhovnog komandanta, izuzetno značajan i sa teoretskog i sa praktičkog stanovišta. Titovo vojno stvaralaštvo podstaklo je borbenu i ratno stvaralaštvo radničke klase, naših naroda i narodnosti, koje kao trajno iskustvo ima izuzetnu vrednost. Međutim, upravo drug Tito stalno ističe da ta iskustva i pouke ne smeju postati dogma u rešavanju novih situacija u izmenjenim društvenim odnosima, pozivajući time

pripadnike oružanih snaga na stvaralački rad u njihovom osavremenjivanju. To pred sve pripadnike armije, a pre svega pred starešine, postavlja kao stalan zadatak da izučavaju stvaralaštvo, stratezijska i taktička iskustva NOR-a, da ih obogaćuju i ugrađuju u koncepciju ONO, pri čemu Titovo vojno delo, posebno za mlade starešine, ostaje neiscrpno vrelo saznanja, nadahnuća, ishodišta u svakoj, pa i u najtežoj situaciji.

Polazeći od iskustava NOR-a, a na osnovu rezultata našeg samoupravnog socijalističkog društvenog razvitka, mogli smo da dograđujemo koncepciju opštenarodne odbrane kao vid i oblik organizovanja društva za odbranu. Njena suština je u samoorganizovanju društva za odbranu, u njenom podruštvljavanju i deetatizovanju, u tome da je samo društvo, a ne neko mimo i iznad njega, nosilac svih odbrambenih funkcija. Nesumnjivo je da dostignuća u jačanju odbrane kao prirodne, samoupravne funkcije društva spadaju među najznačajnija u posleratnom razvitku naše socijalističke zajednice. Nesumnjivo je i to da su SKJ i drug Tito nosioci kontinuiteta u razvijanju koncepcije ONO, u kojoj je radnička klasa osnovna snaga i nosilac odbrane, pri čemu je sopstvena rešenost za odbranu najpresudniji izvor odbrambene snage i sposobnosti društva.

Opštenarodna odbrana predstavlja i proširivanje samoupravnih odnosa na vojno područje, pa je logičan zaključak da čvrstina naše odbrane ne zavisi samo od snage naših oružanih snaga već i od snage samoupravnog socijalističkog društva u celini, od naše ekonomske stabilnosti, položaja radničke klase u društvu, kao i od našeg angažovanja na međunarodnoj sceni. Decenije dugih borbi Jugoslavije za primenu načela nesvrstanosti u međunarodnim odnosima takođe su sastavni deo jačanja snaga naše odbrane, jer učvršćuju našu međunarodnu poziciju. Postoji prirodna, logična revolucionarna povezanost između Titovih najsudbonosnijih odluka u NOR-u, odluke o uvođenju samoupravljanja 1950. i naše nesvrstane politike.

Titova doslednost u odbrani nezavisnosti Jugoslavije, kao samoupravne, socijalističke višenacionalne zajednice, u borbi za suverenost radnog čoveka, radničke klase u socijalističkoj Jugoslaviji — oličena je na međunarodnom polju u borbi za ravnopravnost, nezavisnost svih zemalja i naroda, bez obzira na njihovu veličinu i stepen razvijenosti — a to znači za nesvrstanost. I tu se potvrđuje Titova duboka vera u snagu narodnih masa, u stvaralaštvo naroda, u njegovu rešenost, sposobnost i istorijsku odgovornost da brani slobodu, nezavisan položaj, tekovine sopstvene borbe. S jugoslovenskog gledišta, s gledišta Titovog revolucionarnog dela, nesvrstanost pred-

stavlja nastavak borbe za suverenitet sopstvenog naroda, za suverenitet radničke klase, koja ima istorijsku odgovornost, a raspolaže i revolucionarnom sposobnošću da krči puteve društvenog progressa i učvršćuje mir u svetu.

Sve to potvrđuje ne samo trajnost već i bogatstvo Titovog vojnog dela, koje je takvo upravo zato što izrasta iz dubokog, revolucionarnog poimanja stvaralačke uloge radnog čoveka, radničke klase, naroda u borbi za progresivni preobražaj savremenog sveta.

General-pukovnik
Mirko JOVANOVIĆ